

Sprawozdanie z działalności Muzeum w Chrzanowie im. Ireny i Mieczysława Mazarakich w 2009 r.

I. Działalność naukowo – badawcza

A. Badania terenowe, biblioteczne i archiwalne

- Poszukiwano i pozyskiwano na rynku antykwarycznym, u osób prywatnych, podczas badań terenowych eksponaty, archiwalia i wydawnictwa drogą kupna i darowizny oraz dokonywano ich wstępnego opracowania tworząc karty ewidencyjne muzealiów, korzystając przy tym z nabytej wiedzy, literatury fachowej oraz wywiadów z oferentami.
- Pracowano nad koncepcjami i scenariuszami wystaw czasowych oraz koncepcją reorganizacji wystaw stałych.
- Kontynuowano prace badawcze nad następującymi tematami: historia rodziny Loewenfeldów oraz wygląd ich chrzanowskiej siedziby, dzieje rodziny Starzeńskich oraz wygląd pałacu w Kościelcu, przydrożne kapliczki, krzyże i figury gminy Alwernia, życie i twórczość Władysława Bakałowicza i Henryka Uziembły, historia i kultura ziemi chrzanowskiej, ze szczególnym uwzględnieniem historii i kultury społeczności żydowskiej, początków Chrzanowa oraz wyglądu miasta Chrzanowa i życia jego mieszkańców w okresie od XVIII do okresu międzywojennego oraz przebiegu I wojny światowej i kampanii wrześniowej 1939 r. na terenie ziemi chrzanowskiej.
- Kontynuowano sporządzanie wykazu źródeł archiwalnych dotyczących ziemi chrzanowskiej.
- Prowadzono terenowe i archiwalne prace badawcze nad obiektami zabytkowymi miasta i gminy Chrzanów w ramach Gminnej Ewidencji Zabytków.
- Przeprowadzono 3 wizytacje gródka stożkowatego w Bołędzinie pod kątem ewentualnych badań rozpoznawczych oraz zlecono wykonanie planu warstwicowego i dokumentacji fotograficznej gródka z lotu ptaka.
- Rozpoczęto opracowywanie trasy turystycznej po Chrzanowie śladami kultury i zabytków żydowskich.
- Kontynuowano prace nad następującymi tematami: *Mieszkańcy Chrzanowa do 1945 r.*; *Biografie sławnych Chrzanowian*; *Jan Paweł II a ziemia chrzanowska*; *Zapowiedzi, że Słowianin, Polak, Karol Wojtyła będzie papieżem*; *Bibliografia regionalna ziemi chrzanowskiej, uwzględniająca wydawnictwa zwarte i ciągłe oraz inne dokumenty znajdujące się w bibliotece, archiwum dokumentacji naukowej i zbiorach Muzeum w Chrzanowie*.
- Kontynuowano przygotowywanie bibliografii *Twórczość poetycka i dramaturgiczna Karola Wojtyły / Jana Pawła II i o Nim, autobiograficzne teksty Autora oraz opracowania o Jego twórczości poetyckiej i dramaturgicznej (w księgozbiorze zbiorów papieskich)*.
- Przeprowadzono penetracje terenowe na terenie Balina Małego tzw. Nowego Miasta.
- Kontynuowano badania nad florą, mykoflorą oraz geologią regionu, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych kamieniołomów.
- Kontynuowano aktualizację list florystycznych grzybów.

B. Kwerendy i konsultacje

- Przeprowadzono kwerendy i konsultacje z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Krakowie oraz konserwatorami dotyczące prac remontowo-konserwatorskich w Muzeum.
- Kontynuowano planowe poszukiwania archiwaliów dotyczących Chrzanowa i okolic w archiwach w Krakowie i Katowicach oraz zlecono poszukiwania archiwaliów dotyczących początków Chrzanowa w archiwach watykańskich.
- Dokonywano kwerend w zbiorach archiwalnych, bibliotecznych i w zasobach muzealiów, sporządzano bibliografie tematyczne oraz udzielano konsultacji uczniom, studentom, autorom artykułów i publikacji, komisarzom wystaw, osobom prywatnym. Przygotowano wiele odpowiedzi na prośby o kwerendy dla placówek muzealnych i naukowych w kraju, m.in. Muzeum w Tarnowskich Górach, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce.
- Przeprowadzono kwerendy i konsultacje w innych muzeach, bibliotekach, archiwach i innych instytucjach dla Muzeum w Chrzanowie w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi, bieżącymi i planowanymi wystawami, pracami konserwatorskimi, wystąpieniami, artykułami, wydawnictwami.

C. Opracowania naukowe i popularnonaukowe

1. opracowano scenariusze wystaw czasowych i stałych:

Chrzanów miastem św. Mikołaja

Tra – la – la – la, miś i lala. Magiczny świat zabawek

Chrzanowianie na starej fotografii

Życie sportowe żołnierzy polski w niewoli niemieckiej w latach 1939-1945 i Książka w obozach polskich jeńców wojennych na terenie III Rzeszy i krajów okupowanych (1939-1945)

Śladami kołędników – szopki krakowskie i żywieckie.

Reorganizacja wystaw stałych historycznych.

2. opracowano scenariusze wystaw zewnętrznych:

Karol Wojtyła/Jan Paweł II - twórca, bohater, adresat dedykacji poezji i dramatów z kolekcji Henryka Czarnika w zbiorach Muzeum w Chrzanowie (Muzeum w Kętach).

Jan Paweł II – młodością silny (Zespół Szkół w Chełmku).

Jan Paweł II na plakatach wydawniczych i nie tylko (MBP w Chrzanowie).

3. przygotowano scenariusze lekcji i warsztatów muzealnych

Moja wymarzona zabawka. Projektowanie artystyczne zabawki.

Chrzanowscy artyści.

Bożonarodzeniowe ozdoby.

Obrzędowość i symbolika Świąt Bożego narodzenia w kulturze polskiej.

4. wydawnictwa i opracowania

- *Chrzanów studia z dziejów miasta i regionu t. III*
- *Przydrożne kapliczki, krzyże i figury gminy Alwernia*
- *Woskowa świeca Chrzanowskie Zeszyty Muzealne tom I*
- *Ważne jest tylko to, aby zawierzyć miłości. Wybór myśli Janiny Woynarowskiej*
- Współpraca przy wydawnictwie *W Bogu szukała światła*
- Kontynuowano przygotowywanie do dokumentacji naukowej opracowań z cyklu *Wypisy chrzanowskie.*
- Folderki wystaw czasowych w piwniczce.
- Opracowania o różnorodnej tematyce do archiwum Dokumentacji Naukowej Muzeum.

5. artykuły, wystąpienia, audycje radiowe i TV

- Udzielano wywiadów do prasy, radia i telewizji na temat bieżącej działalności Muzeum i jego zbiorów.
- Dla *Kroniki Chrzanowskiej* pisano artykuły o Muzeum i jego działalności naukowo-badawczej i wystawienniczej oraz o tematyce dotyczącej ziemi chrzanowskiej.
- Pisano artykuły przyrodnicze do jaworznickiej i myśłowickiej gazety *Co Tydzień*.
- Nagrywano audycje telewizyjne popularyzujące wiedzę przyrodniczą regionu dla Chrzanowskiej Telewizji Lokalnej oraz Telewizji CTV w Jaworznie.
- Przygotowano i wydrukowano 7 numerów *Biuletynu* muzealnego.

6. Pisano artykuły historyczne dotyczące ziemi chrzanowskiej do *Echa Chełmka*.

7. inne

- Opracowano biogram rodziny Loewenfeldów, zasłużonych dla rozwoju miasta i ziemi chrzanowskiej.
- Opracowano program zakresu prac porządkowo-remontowych wykonywanych przez osadzonych z ZK w Trzebini na rzecz Muzeum.

II. Samokształcenie, podnoszenie kwalifikacji

- Uczestniczono aktywnie w sesjach naukowych i pracach: Stowarzyszenia Muzealników Polskich, Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich, Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego, Polskiego Towarzystwa Botanicznego.
- Rozpoczęto studia podyplomowe z zakresu judaistyki na UJ.
- Uczestniczono w szkoleniach dotyczących zagadnień muzealnych i kulturalnych, opracowywania projektów i pisania wniosków grantowych do funduszy unijnych oraz dotyczących zamówień publicznych i finansów publicznych.
- Uczestniczono w szkoleniu w Urzędzie Miejskim na temat Edytora Aktów Prawnych.
- Uczestniczono w cyklach wykładów naukowych, prelekcjach, spotkaniach autorskich, wernisażach wystaw.
- Czytano literaturę naukową i czasopisma specjalistyczne związane z działalnością muzeów i tematyką badawczą poszczególnych działów, przeglądano katalogi aukcyjne, śledzono aukcje internetowe oraz zwiedzano wystawy w muzeach polskich i zagranicznych, uczestniczono w wernisażach wystaw.
- Kontynuowano zapoznanie się z programem komputerowym Musnet służącym do katalogowania zbiorów muzealnych i uczestniczono w szkoleniu dotyczącym posługiwania się nim.
- Wprowadzano stażystów i praktykantów w specyfikę pracy muzealnej oraz zasady ewidencjonowania i katalogowania zbiorów muzealnych.

III. Zbiory i dokumentacja

- Pozyskiwano eksponaty podczas badań terenowych, w antykwariatach, Desach, od osób prywatnych i kolekcjonerów oraz na aukcjach internetowych.
- Pozyskiwano pozycje biblioteczne penetrując rynek wydawniczy, księgarski i antykwaryczny.
- Pozyskiwano archiwalia i obiekty ikonograficzne dotyczące ziemi chrzanowskiej pod kątem planowanych wydawnictw i opracowań.

- Nowelizowano zarządzenia i dokumentację wewnętrzną dotyczące zbiorów muzealnych.
- Opiniowano obiekty proponowane w formie daru bądź zakupu do zbiorów Muzeum oraz wyceniano darowizny w ramach prac Komisji Gromadzenia Zbiorów.
- Stworzono i udostępniono w muzealnej sieci wewnętrznej elektroniczne katalogi Dokumentacji Naukowej i tzw. Daru Śmiłka.
- Wykonywano zadania i obowiązki Głównego Inwentaryzatora Muzeum w Chrzanowie, m.in. nadzorując ruch muzealiów.
- Prowadzono księgi inwentarzowe zbiorów, rejestry oraz inną dokumentację właściwą dla zbiorów muzealnych, archiwalnych i bibliotecznych. Sporządzano karty ewidencyjne muzealiów i materiałów pomocniczych.
- Sporządzano dokumentację fotograficzną eksponatów, obiektów w terenie i prac terenowych, uroczystości i imprez muzealnych; skanowano materiały ikonograficzne do wystaw, wydawnictw, na potrzeby własnych prac badawczych oraz innych instytucji i osób prywatnych.
- Prowadzono bibliotekę muzealną i archiwum dokumentacji naukowej oraz udostępniano ich zasoby.
- Kontynuowano komputerowe katalogowanie zbiorów bibliotecznych.
- Kontynuowano konieczną meliorację zbiorów bibliotecznych.
- Udostępniano eksponaty innym muzeom i instytucjom oraz osobom prywatnym dla potrzeb naukowych.
- Przeprowadzono inwentaryzację strychów.
- Kontynuowano wdrażanie programu Musnet do katalogowania zbiorów muzealnych.

IV. Konserwacja, renowacja i prace magazynowe

- Kontynuowano prace konserwatorskie w budynku głównym Muzeum.
- Prowadzono konsultacje z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Krakowie oraz konserwatorami dotyczące prac remontowo-konserwatorskich w Muzeum.
- Typowano eksponaty muzealne do konserwacji.
- Nadzorowano prace porządkowe na cmentarzu żydowskim prowadzone przez osadzonych z ZK w Trzebini w ramach programu *Cienie przeszłości*.
- Konsultowano i nadzorowano klejenie zniszczonych macew na cmentarzu żydowskim.
- Rozpoczęto renowację wystawy geologicznej w ogrodzie Domu Urbańczyka.
- Zamówiono nowe gabloty z plexi na potrzeby wystaw czasowych w Domu Urbańczyka.
- Porządkowano i reorganizowano pomieszczenia magazynowe, przepakowywano i przenoszono zbiory, przygotowywano zbiory do inwentaryzacji, wypożyczeń i wystaw.

V. Wystawiennictwo

- Wykonano fotoskład komputerowy tekstów folderów, przygotowano zaproszenia, plakaty oraz projekty banerów.
- Przygotowywano mini-wystawy w podcieniach Domu Urbańczyka.

A. Wystawy stałe /ul. Mickiewicza 13/

Pradzieje ziemi chrzanowskiej.

Chrzanów i chrzanowianie na przestrzeni dziejów.

W synagodze i w domu żydowskim.

Fablok – Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce.

Flora i fauna ze szczególnym uwzględnieniem regionu chrzanowskiego.

Przegląd skał i minerałów ziemi chrzanowskiej.

Irena i Mieczysław Mazaraki – założyciele i patroni Muzeum.

Chrzanów miastem św. Mikołaja.

B. Wystawy czasowe /Dom Urbańczyka/

- *Na łowy ze św. Hubertem.* Wystawa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum XX Czartoryskich w Krakowie, Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie, Muzeum w Chrzanowie, kół łowieckich oraz osób prywatnych.
01.01 – 21.01.09 r., A. Bąk, 17 dni, 48 osób, średnio 3 osoby dziennie.
 - *Chrzanów miastem św. Mikołaja.* Wystawa pokonkursowa prac plastycznych osób niepełnosprawnych
02.02. – 01.03.09 r.; A. Cieplińska; 24 dni, 230 osób, średnio 10 osób dziennie
 - *Lejdis z Chrzanowa.* Wystawa fotografii.
04.03. – 15.03.09 r.; 10 dni, 156 osób, średnio 16 osób dziennie
 - *Tra – la – la – la, miś i lala. Magiczny świat zabawek.* Wystawa ze zbiorów Muzeum Zabawy i Zabawek w Kielcach.
18.03. – 20.05.09 r.; A. Cieplińska; 53 dni, 1 120 osób, średnio 21 osób dziennie
 - *Chrzanowianie na starej fotografii.* Wystawa fotografii pozyskanych ze zbiorów prywatnych oraz Muzeum w Chrzanowie, Narodowego Archiwum Cyfrowego.
31.05. – 23.08.09 r.; A. Bąk; 72 dni, 743 osób, średnio 10 osób dziennie
 - *Życie sportowe żołnierzy polskich w niewoli niemieckiej w latach 1939-1945 oraz Książka w obozach polskich jeńców wojennych na terenie III Rzeszy i krajów okupowanych (1939-1945).* Wystawa ze zbiorów Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu.
01.09. – 15.11.09 r.; A. Bąk, M. Szymaszekiewicz; 63 dni, 522 osoby, średnio 8 osób dziennie
 - *Śladami kołędników – szopki krakowskie i żywieckie.* Wystawa ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Żywcu, Muzeum – Nadwiślański Park Etnograficzny i Zamek Lipowiec oraz Muzeum w Chrzanowie.
25.11. – 31.12.09 r.; A. Cieplińska; 31 dni, 510 osób, średnio 16 osób dziennie
- C. Wystawy czasowe w piwniczce Domu Urbańczyka**
- *90. rocznica zakończenia I wojny światowej.* Wystawa ze zbiorów Muzeum w Chrzanowie i osób prywatnych. 01.01.-21.01.09 r.
 - *Koty, kotki, kocięta... Pamela i mniej ruchliwi domownicy (tysiąc kotów z kolekcji chrzanowianki Marii Gluch).* 17.02 – 25.03.09 r.
 - *Karol Wojtyła / Jan Paweł II – twórczość poetycka i dramaturgiczna Jego i o Nim* Wystawa ze zbiorów Muzeum w Chrzanowie. 01.04. – 20.05.09 r.
 - *Moje Przedszkole.* Wystawa prac plastycznych przedszkolaków z okazji Roku Przedszkolaka. 01.06. – 30.06.09 r.
 - *Muzealne spotkania z Żydami chrzanowskimi.* Wystawa ze zbiorów Muzeum w Chrzanowie. 07.10. – 15.11.09 r.
 - *Barwy są we mnie i wokół mnie.* Wystawa akwareli Małgorzaty Bogusz. 27.11. – 31.12.09 r.

D. Wystawy poza budynkami Muzeum

- *Muzeum geologiczne pod otwartym niebem.* /Oddz. Dom Urbańczyka, P. Grzegorzek/
- *Karol Wojtyła / Jan Paweł II - twórca, bohater, adresat dedykacji poezji i dramatów z kolekcji Henryka Czarnika w zbiorach Muzeum w Chrzanowie.* /Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach, H. Czarnik/
- *Jan Paweł II – młodością silny.* /Powiatowy Zespół Szkół nr 8 w Chełmku, H. Czarnik/
- *Jan Paweł II na plakatach wydawniczych i nie tylko.* /Sala marmurowa USC, MBP w Chrzanowie, H. Czarnik/

VI. Upowszechnianie

A. Lekcje muzealne i warsztaty

- Prowadzono lekcje muzealne i warsztatowe na wystawach stałych w budynku głównym Muzeum i czasowych w Domu Urbańczyka, w sumie **39 lekcji muzealnych i 40 lekcji warsztatowych**, na 25 tematów.
- Prowadzono lekcje w terenie – przyrodnicze, spacer po mieście, lekcje na cmentarzu żydowskim - w sumie **10 lekcji**.
- Oprowadzano grupy zorganizowane (**24**) i turystów indywidualnych po wystawach stałych w budynku głównym Muzeum i czasowych w Domu Urbańczyka.
- Oprowadzano turystów i gości po cmentarzu żydowskim

B. Inne działania popularyzatorskie

- Informowano instytucje samorządowe i sponsorów o działalności merytorycznej i potrzebach Muzeum.
- Udzielano wywiadów do prasy, radia, telewizji promujących działalność Muzeum, organizowane wystawy i imprezy.
- Uczestniczono w pracach jury różnych konkursów.
- Współpracowano przy organizowaniu różnych przedsięwzięć popularyzatorskich z innymi instytucjami oraz stowarzyszeniami, takimi jak: MOKSiR, MBP, I LO w Chrzanowie, PMDK w Trzebini, Chrzanowskie Stowarzyszenie Folklorystyczne, GT „Cumulus”, KIK.
- Informowano instytucje oświatowe o organizowanych wystawach i propozycjach edukacyjnych.
- Prowadzono i aktualizowano stronę internetową Muzeum.
- Pomoc w zorganizowaniu uroczystości nadania pp. Trębaczom medalu „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata”.
- Zorganizowano cykl *Spotkania Muzealne*, w ramach którego odbyły się prelekcje: dr J. Pierzaka na temat badań archeologicznych w Sławkowie, dr D. Abłamowicza na temat badań archeologicznych w Katyniu, dr P. Piekarskiego na temat zwyczajów pogrzebowych u Żydów, T. Gąsiorowskiego z IPN o niemieckiej agresji na Polskę w 1939 r., mgr M. Szuwarzyńskiego na temat początków górnictwa kruszcowego w regionie.
- Z okazji dnia muzealnika zorganizowano cykl imprez *Noc i trzy dni w Muzeum w Chrzanowie*, w ramach którego odbyły się m.in.: wycieczka z kustoszem P. Grzegorzkiem, warsztaty wycinanki, zwiedzanie ogrodu geologicznego, prelekcja „Św. Mikołaj w sztuce”, projekcja filmu „Chrzanów na starej pocztówce” w ogrodzie przy Domu Urbańczyka, zwiedzanie cmentarza żydowskiego, zwiedzanie pracowni i magazynów, warsztaty dla dzieci „Papierowe zoo”.
- Zorganizowano warsztaty witrażownictwa na Dni Chrzanowa.

- Zorganizowano happening artystyczny – patriotyczny z okazji Święta Odzyskania Niepodległości w ogrodzie Domu Urbańczyka.
- Zorganizowano 4 wieczorki poetyckie.
- Przygotowywano i prowadzono prelekcje z prezentacjami multimedialnymi dla osadzonych w Zakładzie Karnym w Trzebini w ramach programu *Cienie przeszłości*.
- Organizowano wernisaże wystaw, spotkania okolicznościowe, odczyty, promocje wydawnictw.
- Współpracowano z grupą rekonstrukcyjną z Bielska-Białej oraz Urzędem Miejskim i Starostwem w Chrzanowie nad scenariuszem obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej.
- Zorganizowanie obchodów 30 rocznicy śmierci Służebnicy Bożej Janiny Wojnarowskiej, w tym spektaklu poetycko-muzycznego w Domu Urbańczyka wspólnie z M. Filipczak i uczniami z I LO w Chrzanowie.
- Brano udział w pracach Chrzanowskiej Rady Kultury.
- Współpracowano z miłośnikami lokalnej historii.
- Sprzedawano wydawnictwa, karty pocztowe, pamiątki.
- Dyżurowano w niedziele, by udostępnić zwiedzającym wystawy oraz zbiory muzealne, prowadzić konsultacje.

VII. Inne prace, remonty

- Poszukiwano źródeł finansowania prac remontowych, konserwatorskich, zakupu eksponatów, działalności wydawniczej, wystawienniczej i popularyzatorskiej Muzeum.
- Pozyskano fundusze na prace konserwatorsko-remontowe obejmujące boazerię w saloniku, okna i rynny w budynku głównym Muzeum.
- Podjęto prace remontowe w budynku Lamusa: konserwacja boazerii saloniku mieszczańskiego wraz z renowacją elementów zniszczonych, remontem podłogi, zainstalowaniem nowej instalacji c.o. i elektrycznej; wymiana starych rynien wraz ze spustami na nowe miedziane oraz renowacja drewnianych gzymsów; wymiana 10 zewnętrznych okien (poddasze i parter) wraz z konserwacją oraz renowacją lukarn dachowych.
- Wykonano drobniejsze prace remontowe w budynku głównym Muzeum - malowanie pozostałych okien, piwnicy i schodów; remont strychu na potrzeby magazynu eksponatów; malowanie portierni wraz z wymianą instalacji p.poż. i telefonicznej oraz okablowania zewnętrznego oraz w Domu Urbańczyka - malowanie sali ekspozycyjnej.
- Rozpoczęto rewitalizację ogrodu przy Domu Urbańczyka we współpracy z projektantką M. Kopeć oraz osadzonymi z Zakładu Karnego w Trzebini.
- Kontynuowano proces informatyzacji instytucji poprzez zakup odpowiedniego sprzętu komputerowego, legalnego oprogramowania.
- Kontynuowano współpracę z Zakładem Karnym w Trzebini w ramach programu *Cienie przeszłości*, dzięki czemu osadzeni w w.w. zakładzie wykonywali nieodpłatnie na rzecz Muzeum prace porządkowe na cmentarzu żydowskim, prace remontowo-budowlane w obu budynkach Muzeum oraz prace informatyczne. Szacunkowo przepracowali **5.880 godziny**, a minimalna wartość ich pracy to **50.400 zł**.
- Sprawowano opiekę nad cmentarzem żydowskim w Chrzanowie, prowadząc na nim prace porządkowe i naprawcze we współpracy z Zakładem Karnym w Trzebini.

